

СЕКЦІЯ 9

«ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ»

Галенда О.В.

Магістр 1 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,

Акімова О. О.

Магістр 1 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

РИНКОВІ МОЖЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ: НАПРЯМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Досліджено питання щодо аналітичної оцінки ринкового середовища підприємств, враховуючи глобалізаційні зміни й тенденції, нестабільне економічне становище країни, вплив зовнішньоекономічного середовища і збільшення конкурентних переваг аграрних підприємств.

***Ключові слова:** ринкові можливості, аграрний сектор економіки, функціонування ринку.*

Підприємства аграрної сфери забезпечують населення продуктами харчування, а промисловість – сировиною, що представляє основою продовольчої безпеки. Таким чином, формування працюючого і ефективного механізму функціонування ринку сільськогосподарської продукції сприятиме забезпеченню економічної незалежності держави.

Враховуючи глобалізаційні тенденції, нестабільне економічне становище країни, вплив зовнішньоекономічного середовища і збільшення конкурентних переваг аграрних підприємств сприяє загостренню питання щодо аналітичної оцінки ринкового середовища підприємств.

Ринок є місцем функціонування економічних суб'єктів, а у вітчизняній практиці, він характеризується свободою підприємництва, характером відносин між суб'єктами, формуванням відповідного світогляду учасників господарської діяльності. Ринок оцінюється як механізм, який дозволяє визначити співвідношення попиту і пропозиції на різні види товарів і послуг [1]. Сучасна зарубіжна практика визнає ринок як будь-яку взаємодію, у яку вступають люди для торгівлі один з одним, як механізм, що об'єднає пропозицію і попит на певний товар і як місце зустрічі пропозиції і попиту [2].

Структурування сільськогосподарської продукції ґрунтується на концептуальних засадах функціонування ринкового середовища і специфіці продукту. Відповідно до цього виділяють два основні компоненти ринку: ринок споживача, де формуються запити на продукцію, і ринок продавця, діяльність суб'єктів якого спрямована на задоволення цих запитів. Видова структура ринку обумовлена характером запиту і особливостями його задоволення з урахуванням специфіки виробництва і організації продажу у сучасних умовах мінливості кон'юнктури товарного ринку і конкуренції [3].

Враховуючи маркетинговий підхід, при здійсненні аналітичної оцінки конкурентоспроможності підприємств аграрного сектора, враховують не лише вимоги споживача щодо якості продукції, але й оцінюють сукупність чинників,

що визначають ефективність маркетингової діяльності підприємства у цілому. До таких факторів належать: оперативність системи постачання, організація сервісу та гарантійного обслуговування, репутація підприємства тощо [4].

З метою аналітичної оцінки конкурентних переваг на рівні підприємства використовується метод SWOT- аналізу. При цьому методі об'єкт економічного управління розглядають з чотирьох принципів позицій: сильних та слабких сторін його діяльності, можливостей та загроз майбутнього розвитку. Такий структурний аналіз дозволяє своєчасно виявляти резерви, визначати потенційні загрози, розраховувати оптимальну траєкторію на перспективу і в кінцевому результаті суттєво підвищувати конкурентоспроможність та ефективність підприємства [5].

Таким чином досліджено, що ринок сільськогосподарської продукції є окремою категорією економіки, що забезпечує дієвий механізм продовольчої безпеки країни. Рівень доходу (виручки) від реалізації продукції аграрними підприємствами є основним джерелом відшкодування коштів на виробництво і продаж, забезпечуючи формування фінансових ресурсів сучасних підприємств. Забезпечення раціонального управління доходами через удосконалення ринкового механізму сприяє розвитку аграрного сектора економіки.

На сучасному етапі розвитку є відсутнім єдина загальноприйнята методика аналітичної оцінки конкурентоспроможності підприємств аграрної сфери, що є можливістю різносторонньо охарактеризувати діяльність підприємства. Вважаємо, що з метою аналітичної оцінки ринкового середовища для аграрних підприємств доцільно використовувати наступні методи, що об'єднують у собі можливість отримати чисельно визначені показники на основі використання конкретної достовірної інформації і здійснити експертні оцінки, які б враховували специфіку сільськогосподарського виробництва і рівень якості продукції. У сучасних умовах господарювання при посиленні конкурентної боротьби та за умови дії несприятливих чинників зовнішнього середовища набуває актуальності питання розробки й реалізації нових стратегічних напрямів діяльності. Підприємства аграрної сфери за таких умов повинні скористатися стратегіями, що нададуть можливості вивести їх на новий рівень господарювання і досягти ефективного функціонування у ринковому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Клімова І. О. Ринок сільськогосподарської продукції: особливості розвитку та проблемні питання формування інфраструктури [Електронний ресурс] / І. О. Клімова // Міжнародна інтернет-конференція «Актуальні проблеми вітчизняного ринку». – Режим доступу : http://eprints.zu.edu.ua/11658/1/Stattya_9.pdf.
2. Степанов А. Характеристика миссии фирмы // Режим доступу : <http://quality.eup.ru/DOCUM/harmiss.htm>.
3. Бобровська Н.В. Аналітична оцінка ринкового середовища аграрного сектора економіки / Н.В. Бобровська, М.В. Тополенко, І.Ю. Шпиченко // Електронний ресурс. - Режим доступу : <file:///C:/Users/%D0%94%D0%95%D0%9A%D0%90%D0%9D%D0%90%D0%A2-%D0%9E%D0%A4%D0%A4/Downloads/107999-228935-1-SM.pdf>.
4. Ковтун О.І. Стратегія підприємства: підручник / О.І. Ковтун. — Львів: Видво «Новий Світ — 2000», 2009. — 680 с.
5. Еферин В.П. Оценка конкурентоспособности при маркетинговых исследованиях / В.П. Еферин, В.В. Мотин. — М.: Домодедово, 1993. — 23 с.

O. Galenda, O. Akimova. Market opportunities of enterprises of the agricultural sector of economy: directions of functioning.

Summary

The issue of analytical assessment of the market environment of enterprises, taking into account globalization changes and trends, unstable economic situation of the country, influence of the foreign economic environment and increase of competitive advantages of agrarian enterprises is investigated.

Key words: *market opportunities, agrarian sector of economy, functioning of the market.*

*Науковий керівник : Бобровська Н.В., канд. екон. наук,
старший викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Гончаренко В. В.

Магістр 2 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,

Пигичка І. І.

Магістр 2 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Досліджено стратегічні напрями стимулювання розвитку підприємств аграрного спрямування у системі національної економіки.

Ключові слова: *соціально-економічний розвиток, аграрний сектор економіки, національна економіка.*

Тенденції розвитку економіки будь-якої країни перебувають під безпосереднім впливом існуючої демографічної ситуації, яка погіршується через швидкі темпи зростання рівня смертності у поєднанні з високим рівнем хронічних захворювань. Як наслідок, ринок праці не поповнюється достатньою кількістю працівників, з урахуванням галузевих особливостей національної економіки, а саме робітничими професіями. Особливо гостро постає питання на сільських територіях, де у результаті реформування аграрних підприємств було вивільнено майже третину робітників працездатного віку. При цьому вплив негативних демографічних змін призвів до значного скорочення населення сільських територій, а також погіршилися кваліфікаційні характеристики трудового потенціалу сільських територій, що вплинуло на ефективність діяльності товаровиробників [1].

Отже, особливої актуальності набувають стратегічні напрями стимулювання розвитку підприємств аграрного спрямування у системі національної економіки, що посилюється за умови економічної нестабільності країни і потребує необхідності нівелювання впливу фінансової кризи через збереження існуючих темпів зростання і недопущенні зниження життєвого рівня населення.

У країні серед соціально-економічних проблем сільських територій, формування й раціонального використання трудового потенціалу сільської місцевості, питання у відновленні його природної основи через чисельність